

ผลของโปรแกรมการสื่อสารเรื่องเพศต่อทัศนคติและทักษะการสื่อสาร เรื่องเพศของผู้ปกครองและนักเรียนหญิงมัธยมศึกษาตอนต้น

พรเพ็ญ โสตา¹ พย.ม. (พยาบาลเวชปฏิบัติชุมชน)

นภาพิญา จันทขัมมา² สด. (พยาบาลสาธารณสุข)

ปิยอร วาณะทินภัทร³ Ph.D. (Nursing)

บทคัดย่อ: การวิจัยกึ่งทดลองแบบสองกลุ่มวัดผลก่อนและหลังทดลอง มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาประสิทธิผลของโปรแกรมการสื่อสารเรื่องเพศต่อทัศนคติและการสื่อสารเรื่องเพศของผู้ปกครองและนักเรียนหญิงมัธยมศึกษาตอนต้น กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้ปกครองของนักเรียนหญิงมัธยมศึกษาตอนต้นจำนวน 50 คน และนักเรียนหญิงที่อยู่ในความดูแลของผู้ปกครอง คัดเลือกกลุ่มตัวอย่างตามเกณฑ์การคัดเข้าจากโรงเรียนสองแห่งในอำเภอกุมภวาปี จังหวัดอุดรธานี และสุ่มเข้ากลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบ กลุ่มละ 25 คน เครื่องมือการวิจัย ประกอบด้วย โปรแกรมพัฒนาทักษะการสื่อสารเรื่องเพศพัฒนาโดยใช้แนวคิดการพัฒนาทักษะการสื่อสารของเดวิด เค เบอร์โล กิจกรรมประกอบด้วยการอบรมเชิงปฏิบัติการจำนวน 5 ครั้ง ในระยะเวลา 8 สัปดาห์ และเก็บรวบรวมข้อมูลก่อนและหลังให้โปรแกรมโดยใช้แบบสอบถามทัศนคติในการสื่อสารเรื่องเพศและทักษะการสื่อสารเรื่องเพศสำหรับผู้ปกครอง และนักเรียนที่ผ่านการตรวจสอบความตรงและความเที่ยงแล้ว วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนาและสถิติทดสอบที ผลการวิจัยพบว่า หลังเข้าร่วมโปรแกรม ผู้ปกครองกลุ่มทดลองมีทัศนคติการสื่อสารเรื่องเพศและทักษะการสื่อสารเรื่องเพศมากกว่าก่อนเข้าร่วมโปรแกรมและมากกว่ากลุ่มเปรียบเทียบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนผลการศึกษาในนักเรียนหญิงพบว่า การรับรู้ทัศนคติและทักษะการสื่อสารเรื่องเพศของนักเรียนหญิงที่อยู่ในความดูแลของผู้ปกครองกลุ่มทดลองมีมากกว่าในกลุ่มเปรียบเทียบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ด้วย ดังนั้นควรส่งเสริมให้ผู้ปกครองมีความรู้ทัศนคติที่ดีต่อการสื่อสารเรื่องเพศอันนำไปสู่ทักษะที่ดีในการสื่อสารเรื่องเพศแก่บุตรวัยรุ่น

วารสารการปฏิบัติการพยาบาลและการผดุงครรภ์ไทย 2567; 11(2): 52-65

คำสำคัญ: ทัศนคติ; ทักษะการสื่อสารเรื่องเพศ; ผู้ปกครองนักเรียนหญิงมัธยมศึกษาตอนต้น

¹นักศึกษาหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต (สาขาการพยาบาลเวชปฏิบัติชุมชน) สาขาวิชาพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช จังหวัดนนทบุรี

²ผู้ช่วยศาสตราจารย์ พันตรีหญิง สาขาวิชาพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช จังหวัดนนทบุรี; ผู้รับผิดชอบหลัก, E-mail: napaphen_ja@hotmail.com

³ผู้ช่วยศาสตราจารย์ พันตรีหญิง มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี จังหวัดนครราชสีมา

วันที่รับบทความ 8 มิถุนายน 2567 วันที่แก้ไขบทความ 15 กรกฎาคม 2567 วันที่ตอบรับบทความ 28 กรกฎาคม 2567

Effects of the Sexual Communication Program on Sexual Attitudes and Communication Skills of Parents and Female Junior High School Students

Pornpen Soda¹ M.N.S. (Community Nurse Practitioner)

Napaphen Jantacumma² Dr.PH. (Public Health Nursing)

Piyaorn Wajanatinapart³ Dr.Ph.D (Nursing)

Abstract: This quasi-experimental research was a two-group pretest-posttest design which aimed to study effects of a sexual communication program on sexual attitudes and communication skills of parents and female junior high school students. The sample comprised 50 parents of female junior high school students and female students taken care by those parents purposively selected from two schools in Kumphawapi District, Udon Thani Province, and randomly assigned to an experimental group and a comparison group (25 per group). The instruments included the sexual communication program developed by applying David K. Berlo's communication skill development theory. The program was organized in a workshop format, carried out 5 times over a period of 8 weeks. Data were collected at pre- and post- intervention using questionnaires on sexual communication attitudes and sexual communication skills that had already been tested for validity and reliability. Data were analyzed using descriptive statistics and t-test. The findings demonstrated that after intervention, the average score for attitude towards communication about sex and sexual communication skills of parents in the experimental group was better than before as well as significantly better than that of the comparison group ($p < .05$). In addition, the average score for attitude towards communication about sex and sexual communication skills perceived by female students of parents in experimental group was better than that of the comparison group ($p < .05$). Therefore, parents should be educated to have a knowledge with good attitude on sexual communication, which would enhance better communication skills to talk to their teens.

Thai Journal of Nursing and Midwifery Practice 2024; 11(2): 52-65

Keywords: attitude; sexual communication skill; parents of female junior high school students

¹Graduated Student in Master of Nursing Science Program, Faculty of Nursing, Sukhothai Thammathirat Open University, Nonthaburi

²Assistant Professor, Major Faculty of Nursing, Sukhothai Thammathirat Open University, Nonthaburi; Corresponding author, Email: napaphen_ja@hotmail.com

³Assistant Professor, Faculty of Nursing, Suranaree University of Technology, Nakhon Ratchasima

Received June 8, 2024; Revised July 15, 2024; Accepted July 28, 2024

ความเป็นมาและความสำคัญ

ปัญหาพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของวัยรุ่นไทย นับเป็นปัญหาที่มีความรุนแรงเพิ่มมากขึ้นในสังคม ปัจจุบันช่วงวัยรุ่นเป็นวัยที่สำคัญของการเปลี่ยนแปลง เป็นช่วงหัวเลี้ยวหัวต่อของชีวิต มีการเปลี่ยนแปลงอย่างมากทั้งด้านร่างกายและจิตใจ อารมณ์สังคม ปัญหาที่เกิดจากพฤติกรรมต่าง ๆ นับวันจะเพิ่มทวีความรุนแรงมากขึ้น ปัญหาการมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร ปัญหาสถานะการตั้งครรภ์ในวัยรุ่นหรือคุณแม่วัยรุ่นและเด็กหญิงที่ตั้งครรภ์มีแนวโน้มอายุลดลงเรื่อย ๆ¹ จากการสำรวจพฤติกรรมเสี่ยงของวัยรุ่นไทย พบว่า แม่วัยรุ่นร้อยละ 53.38 มีเพศสัมพันธ์ครั้งแรกเมื่ออายุ 16-18 ปี รองลงมาคือร้อยละ 32.08 มีเพศสัมพันธ์ครั้งแรกเมื่ออายุ 13-15 ปี² อัตราป่วยด้วยโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ในวัยรุ่นอายุ 15-24 ปี เพิ่มขึ้นจาก 127.1 ต่อแสนประชากร ในปี พ.ศ. 2558 เป็น 131.2 ต่อแสนประชากร ในปี พ.ศ. 2564³ จังหวัดอุดรธานี ยังมีปัญหาเด็กและเยาวชนที่ตั้งครรภ์เมื่ออายุต่ำกว่า 15 ปี และจากฐานข้อมูลสุขภาพของอำเภอกุมภวาปีพบว่าการตั้งครรภ์ซ้ำในหญิงอายุน้อยกว่า 20 ปี มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 5.20 ในช่วงปี พ.ศ. 2565 เป็น ร้อยละ 8.60 ในปี พ.ศ. 2566

การดำเนินงานที่ผ่านมาในประเทศไทย มีหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทั้งภาครัฐและเอกชนได้มีการดำเนินงานเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาระบาดติดต่อทางเพศสัมพันธ์ในวัยรุ่น รวมถึงภาวะแทรกซ้อนจากการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น เช่น การจัดตั้งสถานบริการที่เป็นมิตรกับวัยรุ่น ความพยายามในการจัดการเรียนการสอนเพศศึกษาในโรงเรียนและอื่น ๆ อีกมากมาย การได้รับความรู้เรื่องโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ การคุมกำเนิดด้วยวิธีต่าง ๆ หรือการให้บริการถุงยางอนามัย

ฟรีตามจุดบริการสาธารณะ⁴ แต่จากผลการดำเนินงาน มีกลุ่มนักเรียนและกลุ่มวัยรุ่นบางกลุ่มเท่านั้นที่เข้าถึงบริการ ยังมีนักเรียนและกลุ่มวัยรุ่นอีกจำนวนมากที่ยังเข้าไม่ถึงบริการ รวมทั้งการได้รับความรู้เรื่องโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ที่ไม่เพียงพอ ซึ่งอาจเกิดจากรากฐานความคิดของคนในสังคมไทย ที่ยังมองเรื่องเพศเป็นเรื่องต้องห้าม ประกอบกับครอบครัวขาดการสื่อสารเรื่องเพศที่ถูกต้องและเหมาะสม หรือความใกล้ชิดระหว่างคนในครอบครัวมีไม่มากพอที่จะพูดคุยกันในเรื่องเพศ ทำให้วัยรุ่นซึ่งเป็นวัยที่อยากรู้อยากเห็นอยากลองขาดโอกาสในการเรียนรู้เรื่องเพศที่เหมาะสม การเลียนแบบพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมจากเพื่อน ประกอบกับสื่อสังคมออนไลน์ ทำให้วัยรุ่นเข้าถึงข้อมูลได้ง่าย บางครั้งอาจจะได้รับข้อมูลที่ไม่ถูกต้องและนำไปสู่พฤติกรรมทางเพศที่ไม่เหมาะสม⁵

ดังนั้น ความรู้เกี่ยวกับเรื่องเพศ พัฒนาการทางเพศและการรู้จักธรรมชาติของชายหญิงเป็นสิ่งจำเป็นที่ต้องทำความเข้าใจ และสอนเพศศึกษาในสังคมไทยแนวคิดใหม่โดยที่บิดามารดาและผู้ปกครองต้องกล้าพูดคุยเรื่องเพศกับเด็ก แต่ผลการประเมินจากการสังเคราะห์ความคิดเห็นของวัยรุ่นกลับพบว่า ครอบครัวส่วนใหญ่มีสอนเรื่องทางเพศแก่บุตรหลานในระดับที่ไม่มาก⁶ รวมทั้งจากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องทั้งหมด 5 เรื่อง⁷⁻¹¹ เกี่ยวกับรูปแบบหรือวิธีการสื่อสารเรื่องเพศ พบว่ามีวิธีการและใช้กิจกรรมที่คล้ายคลึงกัน เช่น กิจกรรมกลุ่มย่อย การอภิปรายฉายวิดีโอ การแสดงบทบาทสมมติ และฝึกอบรมทักษะการสื่อสาร เป็นต้น นอกจากนี้พบว่า สื่อการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้นส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงการรับรู้ความสามารถของตนเกี่ยวกับการสื่อสารเรื่องเพศและความสนใจในการสื่อสารเรื่องเพศ แต่ไม่ส่งผลให้เกิดการสื่อสารเรื่องเพศของมารดา เมื่อ

พิจารณาถึงชนิดของสื่อการเรียนรู้ พบว่า แบบเรียนรู้สำเร็จรูป (video CD) ประกอบกับการใช้คู่มือการสื่อสารเรื่องเพศเป็นการส่งเสริมให้เกิดการเปลี่ยนแปลงการรับรู้ความสามารถของตนเองและความสนใจในการสื่อสารเรื่องเพศ⁷⁻¹¹ อย่างไรก็ตาม การศึกษาดังกล่าวยังไม่ครอบคลุมในเรื่องของทัศนคติในการสื่อสารเรื่องเพศ ทักษะเฉพาะในการสื่อสารเรื่องเพศของผู้ปกครองกับนักเรียนหญิง เทคนิคและวิธีการสื่อสารเรื่องเพศให้เข้าถึงกลุ่มผู้ปกครองของนักเรียนหญิง การปรับตัวของผู้ปกครองให้ทันกับสื่อสังคมออนไลน์ การศึกษาครั้งนี้จัดกระทำกับกลุ่มผู้ปกครองของกลุ่มนักเรียนหญิงมัธยมศึกษาตอนต้น ช่วงอายุระหว่าง 12-15 ปี ด้วยพบว่ารายงานข้อมูลในเรื่องของการมีเพศสัมพันธ์ครั้งแรกของกลุ่มนักเรียนหญิงพบในอายุที่น้อยลง² การให้ความสำคัญกับกลุ่มผู้ปกครองของวัยรุ่นกลุ่มนี้จึงมีความสำคัญ โดยผู้วิจัยคาดหวังว่าจะได้องค์ความรู้และแนวทางการสื่อสารเรื่องเพศของผู้ปกครองของบุตรวัยรุ่นต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อเปรียบเทียบทัศนคติและทักษะการสื่อสารเรื่องเพศของผู้ปกครอง ก่อนและหลังการเข้าร่วมโปรแกรมการสื่อสารเรื่องเพศ ของกลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบ
2. เพื่อเปรียบเทียบการรับรู้ทัศนคติและการรับรู้ทักษะการสื่อสารเรื่องเพศ ของนักเรียนหญิงที่

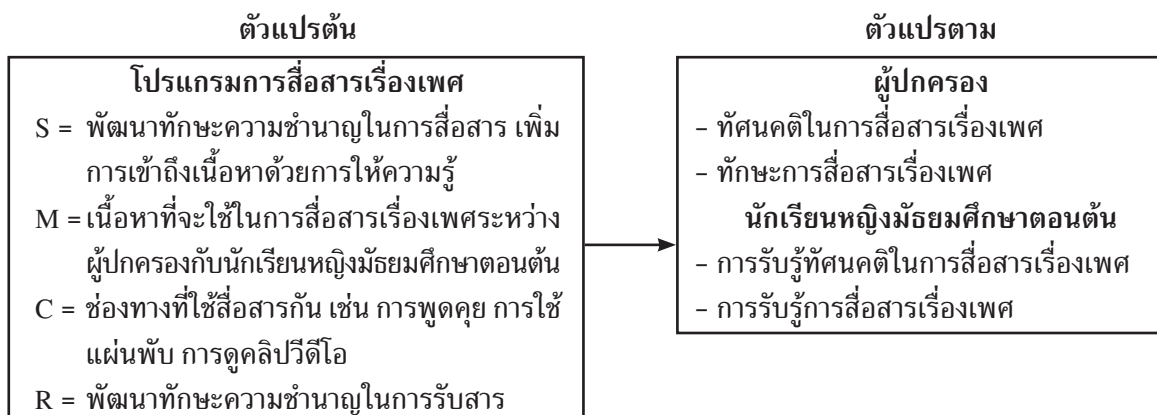
ผู้ปกครองกลุ่มทดลองที่เข้าร่วมโปรแกรมการสื่อสารเรื่องเพศ และนักเรียนหญิงที่ผู้ปกครองเป็นกลุ่มเปรียบเทียบก่อนและหลังการเข้าร่วมโปรแกรม

สมมุติฐานการวิจัย

1. ผู้ปกครองกลุ่มทดลองที่เข้าร่วมโปรแกรมจะมีทัศนคติและทักษะการสื่อสารเรื่องเพศมากกว่าก่อนเข้าร่วมโปรแกรมและมากกว่ากลุ่มเปรียบเทียบ
2. นักเรียนหญิงที่ผู้ปกครองเป็นกลุ่มทดลองที่เข้าร่วมโปรแกรม มีการรับรู้ทัศนคติและการรับรู้ทักษะในการสื่อสารเรื่องเพศมากกว่าก่อนผู้ปกครองเข้าร่วมโปรแกรมและมากกว่ากลุ่มนักเรียนหญิงที่ผู้ปกครองเป็นกลุ่มเปรียบเทียบ

กรอบแนวคิดการวิจัย

โปรแกรมการสื่อสารเรื่องเพศ ในครั้งนี้ผู้วิจัยได้ประยุกต์ใช้แนวคิดองค์ประกอบการพัฒนาทักษะการสื่อสารของเดวิด เค. เบอร์โล (The Berlo Model หรือ SMCR Model)¹² มีปัจจัยพื้นฐานอยู่ 4 ประการ ได้แก่ Source คือผู้ส่งสารที่ต้องมีทักษะความชำนาญในการสื่อสารและปรับระดับข้อมูลได้เหมาะสมกับผู้รับสาร, Message คือ ข้อมูลข่าวสารด้านเนื้อหา, Channel คือช่องทางที่ใช้สื่อสารเพื่อให้ผู้รับสารได้รับข้อมูล, Receiver คือ ผู้รับสารที่ต้องมีทักษะความชำนาญในการรับสารซึ่งปัจจัยนี้จะทำให้การสื่อสารความหมายนั้นได้ผลสำเร็จ (ดังภาพที่ 1)

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบกึ่งทดลอง (Quasi experimental research) ชนิด 2 กลุ่มวัดผลก่อนและหลังการทดลอง (Two group pretest-posttest design) ระยะเวลาการศึกษาครั้งนี้ตั้งแต่วันที่ 20 พฤศจิกายน พ.ศ. 2566 ถึง 10 มกราคม พ.ศ. 2567 รวมเป็น 8 สัปดาห์

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรในการวิจัยนี้ เป็นผู้ปกครองของนักเรียนหญิงมัธยมศึกษาตอนต้น และนักเรียนหญิงที่ผู้ปกครองเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบ ตำบลเสอเพลอ อำเภอกุมภวาปี จังหวัดอุดรธานี กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างด้วยวิธีการสุ่มตามเกณฑ์การคัดเลือกแบบเฉพาะเจาะจง (purposive sampling) ได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง 50 คน คำนวณโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปจากค่าขนาดอิทธิพลจากค่าเฉลี่ย 2 กลุ่ม ได้ค่าขนาดอิทธิพล (Effect size) .88 กำหนดค่าความคลาดเคลื่อนที่ระดับ .05 อำนาจการทดสอบเท่ากับ .80 ซึ่งแบ่งเป็น กลุ่มทดลองจำนวน 25 คน และกลุ่มเปรียบเทียบจำนวน 25 คน พื้นที่ที่ศึกษาถูกคัดเลือกแบบเจาะจง จากโรงเรียนที่เปิดสอนระดับมัธยมศึกษา 2 แห่งในตำบลเสอเพลอ มีบริบท

ใกล้เคียงกัน และมีระยะห่างระหว่าง 2 โรงเรียน 5 กิโลเมตร จึงป้องกันการแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างกลุ่มตัวอย่างทั้งสองกลุ่มได้ ซึ่งเกณฑ์ในการคัดเลือกเป็นผู้ปกครองที่ดูแลบุตรสาว/บุตรหลานที่ศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น (ม.1-ม.3) พักอาศัยอยู่กับบุตรสาว/บุตรหลานที่อยู่ในความดูแลอย่างน้อย 1 ปี สามารถพูดคุยสื่อสารด้วยภาษาไทยและสามารถอ่านออกเขียนได้ และยินยอมและสมัครใจเข้าร่วมโปรแกรมส่วนเกณฑ์การคัดออกคือผู้ปกครองไม่สะดวกเข้าร่วมโปรแกรมจนจบ นักเรียนที่อยู่ในความดูแลย้ายโรงเรียนหรือลาออก ระหว่างเข้าร่วมโปรแกรมและตอบแบบสอบถามไม่ครบสมบูรณ์

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. เครื่องมือในการทดลอง คือ โปรแกรมพัฒนาทักษะการสื่อสารเรื่องเพศ ประยุกต์ตามแนวคิดองค์ประกอบการพัฒนาทักษะการสื่อสารของเบอร์โล (The Berlo Model หรือ SMCR Model)¹² โดยเป็นการอบรมเชิงปฏิบัติการให้ผู้ปกครองพร้อมกันทั้งหมด (จำนวน 25 คน) จำนวน 5 ครั้ง ในแต่ละครั้งใช้เวลา 1-2 ชั่วโมง ในระยะเวลา 8 สัปดาห์ โดยผู้วิจัยเป็นผู้อบรมเองที่ห้องประชุมของ รพ.สต. กิจกรรมแต่ละครั้งมีรายละเอียดดังนี้

ครั้งที่ 1 ในสัปดาห์ที่ 1 อธิบายและชี้แจงโปรแกรม ประเมินการรับรู้ความสามารถในทักษะการสื่อสารเรื่องเพศของผู้ปกครองฯ ต่อพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศกับนักเรียนหญิงมัธยมศึกษาตอนต้น สรุปโปรแกรมครั้งที่ 1 มีการกำหนดเป้าหมายร่วมกัน และตอบแบบสอบถาม

ครั้งที่ 2 พบในสัปดาห์ที่ 3 มีการอบรมเชิงปฏิบัติการให้ความรู้แนวคิดองค์ประกอบการพัฒนาทักษะการสื่อสารของเบอร์โล (The Berlo Model หรือ SMCR Model) หลักการสื่อสารมีปัจจัยพื้นฐานอยู่ 4 ประการตามหลักทฤษฎี “SMCR” ให้ความรู้และการศึกษาจากวิดีโอ บรรยายการเข้าใจวัยรุ่นวัยเปลี่ยนแปลงร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ สังคม พฤติกรรม ทบทวนปัญหาและปรับเปลี่ยนเป้าหมายร่วมกัน สรุปโปรแกรมครั้งที่ 2 และนัดหมายการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มครั้งต่อไป

ครั้งที่ 3 พบในสัปดาห์ที่ 5 อบรมเชิงปฏิบัติการการติดตามประเมินการรับรู้ความสามารถในการสื่อสารและทัศนคติเรื่องเพศ จัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน ฝึกทักษะการสื่อสารของผู้ปกครองให้ผู้ปกครองพูดคุยแลกเปลี่ยนปัญหากับพยาบาลเวชปฏิบัติ สรุปโปรแกรมครั้งที่ 3 นัดหมายการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มครั้งต่อไป

ครั้งที่ 4 พบในสัปดาห์ที่ 7 อบรมเชิงปฏิบัติการบรรยายเรื่องปัญหาและพฤติกรรมเสี่ยงของวัยรุ่น ติดตามประเมินการรับรู้ความสามารถในทักษะการสื่อสารและทัศนคติเรื่องเพศ แลกเปลี่ยนประสบการณ์ระหว่างผู้ปกครอง

ครั้งที่ 5 พบในสัปดาห์ที่ 8 เป็นการติดตามทบทวนปัญหาและอุปสรรคในเรื่องทักษะการสื่อสารกับวัยรุ่น และกรณีตัวอย่าง แลกเปลี่ยนประสบการณ์วิเคราะห์ทักษะการสื่อสาร พฤติกรรมทางบวก ทางลบ สรุปผล และตอบแบบสอบถามหลังเข้าร่วมโปรแกรม

กลุ่มเปรียบเทียบ (จำนวน 25 คนพร้อมกัน) ผู้วิจัยมีการนัดหมายเพื่อตอบแบบสอบถามในสัปดาห์ที่ 1 และ 8 รวมทั้งการให้ความรู้และฝึกทักษะตามโปรแกรมฯ เมื่อสิ้นสุดการทดลอง

ส่วนนักเรียนที่อยู่ในความดูแลของผู้ปกครอง ผู้วิจัยมีการนัดหมายเพื่อตอบแบบสอบถามในสัปดาห์ที่ 1 และ 8 รวมทั้งแจกแผ่นพับเรื่องวัยรุ่นกับเพศสัมพันธ์และโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ให้กับนักเรียนทั้งสองกลุ่มเมื่อสิ้นสุดการทดลอง

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วยแบบสอบถามจำนวน 2 ชุด

ชุดที่ 1 เป็นแบบสอบถามของผู้ปกครอง ซึ่งมี 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป ข้อมูลส่วนบุคคล เพศ อายุ ศาสนา ระดับการศึกษา จำนวนสมาชิกในครัวเรือน ความสัมพันธ์ของผู้ปกครอง ระยะเวลาที่อยู่อาศัยร่วมกัน อาชีพ รายได้ครอบครัว คำถามเป็นคำถามแบบเลือกตอบ และเติมคำในช่องว่าง จำนวน 11 ข้อ

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามทัศนคติในการสื่อสารเรื่องเพศของผู้ปกครองผู้วิจัยพัฒนาตามแนวคิดการสื่อสารของเดวิด เค เบอร์โล เป็นข้อคำถามความคิดเห็นของผู้ปกครองว่ามีมากน้อยเพียงใดต่อการมีความรักของบุตรสาว การมีเพศสัมพันธ์ในวัยรุ่น การพูดคุยเรื่องเพศในครอบครัว รวมทั้งการให้คำปรึกษาในเรื่องการเรียนรู้ และเรื่องส่วนตัว จำนวน 15 ข้อ

ส่วนที่ 3 แบบสอบถามทักษะการสื่อสารเรื่องเพศของผู้ปกครอง ผู้วิจัยพัฒนาตามแนวคิดการสื่อสารของเดวิด เค เบอร์โล โดยประยุกต์ใช้ข้อคำถามจากความรอบรู้ด้านเพศวิถีศึกษาและทักษะชีวิตสำหรับวัยรุ่นอายุ 10-19 ปี สำนักอนามัยการเจริญพันธุ์

กรมอนามัยกระทรวงสาธารณสุข และประยุกต์ข้อคำถามจากคลินิกวัยทีน สถาบันแห่งชาติการพัฒนาเด็กและครอบครัว กองกิจการนักศึกษา มหาวิทยาลัยมหิดล เป็นข้อคำถามความถี่ในปฏิบัติกับบุตรหลานว่าอย่างน้อยเพียงใด ในการให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการคบเพื่อน ปัญหาส่วนตัว ปัญหาเกี่ยวกับการมีเพศสัมพันธ์ การทะเลาะกันในรอบครัว จำนวน 15 ข้อ

แบบสอบถามทั้ง 2 ชุดในส่วนที่ 2-3 มีลักษณะข้อคำถามเป็นแบบมาตรประมาณค่า (rating scale) 5 ระดับ ได้แก่ น้อยที่สุด น้อย ปานกลาง มาก มากที่สุด โดยมีคะแนน 1-5 แปลผล เป็น 5 ระดับ

ค่าเฉลี่ย 1.00-1.50 หมายถึง ระดับน้อยที่สุด

ค่าเฉลี่ย 1.51-2.50 หมายถึง ระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 2.51-3.50 หมายถึง ระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 3.51-4.50 หมายถึง ระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 4.51-5.00 หมายถึง ระดับมากที่สุด

ชุดที่ 2 เป็นแบบสอบถามของนักเรียนหญิงมัธยมศึกษาตอนต้น ซึ่งมี 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป ข้อมูลส่วนบุคคล อายุ ผลการเรียน จำนวนพี่น้อง การมีแฟน ระดับความสัมพันธ์กับผู้ปกครอง การใช้เวลาว่างในการทำกิจกรรม คำถามเป็นคำถามแบบเลือกตอบ และเติมคำในช่องว่าง จำนวน 10 ข้อ

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามการรับรู้ทัศนคติในการสื่อสารเรื่องเพศของนักเรียนหญิง เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยพัฒนาตามแนวทางการสื่อสารของ เดวิด เค เบอร์โล เป็นข้อคำถามความคิดเห็นของนักเรียนว่ามีอย่างน้อยเพียงใดต่อการหาแหล่งที่ให้ความรู้เรื่องเพศ การมีแฟน การมีเพศสัมพันธ์ การป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์และการคุมกำเนิด จำนวน 15 ข้อ

ส่วนที่ 3 แบบสอบถามการรับรู้ทักษะการสื่อสารเรื่องเพศของนักเรียนหญิง เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยพัฒนาตามแนวทางการสื่อสารของ เดวิด เค เบอร์โล เป็นข้อคำถามความถี่ในปฏิบัติของผู้ปกครองที่กระทำต่อนักเรียน ตามการรับรู้ของนักเรียนในการได้รับคำแนะนำและคำปรึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาทางเพศ การพูดคุยเรื่องส่วนตัว การขออนุญาตผู้ปกครองเพื่อไปสังสรรค์กับเพื่อน การแต่งกาย การคบเพื่อน การป้องกันตนเองในวัยเรียน เช่น การใช้ถุงยางอนามัย ยาคุมกำเนิด เป็นต้น ความคาดหวังในการเรียน จำนวน 15 ข้อ

แบบสอบถามทั้ง 2 ชุดในส่วนที่ 2-3 มีลักษณะข้อคำถามเป็นแบบมาตรประมาณค่า (rating scale) 5 ระดับ ได้แก่ น้อยที่สุด น้อย ปานกลาง มาก มากที่สุด โดยมีคะแนน 1-5 แปลผล เป็น 5 ระดับ จากนั้นน้อยที่สุดถึงมากที่สุด ใช้เกณฑ์เช่นเดียวกับของกลุ่มผู้ปกครอง

การตรวจสอบเครื่องมือ

1) การตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (content validity) แบบประเมินทั้งหมดโดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน ประกอบด้วย แพทย์เวชศาสตร์ครอบครัว 1 คน อาจารย์พยาบาล 1 คน อาจารย์สาธารณสุข 1 คน พยาบาลวิชาชีพ 1 คน และนักวิชาการสาธารณสุข 1 คน ได้ค่า S-CVI ของแบบสอบถามในส่วนที่ 2 และส่วนที่ 3 ของผู้ปกครองเท่ากับ 0.92 และ 0.95 ตามลำดับ และแบบสอบถามในส่วนที่ 2 และส่วนที่ 3 ของนักเรียนหญิง เท่ากับ 0.96 และ 0.95 ตามลำดับ

2) การตรวจสอบความเที่ยง (reliability) ผู้วิจัยนำแบบสอบถามส่วนที่ 2 และ 3 ทั้งแบบสอบถามของผู้ปกครองและนักเรียนหญิง ที่ผ่านการตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา และปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้ (try out) กับผู้ปกครองและนักเรียนหญิงมัธยมศึกษา

ตอนต้นที่มีคุณลักษณะตามเกณฑ์ ในตำบลผาสุก อำเภอกุมภวาปี จังหวัดอุดรธานี ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน และนำคะแนนที่ได้มาวิเคราะห์ตรวจสอบความเที่ยงของแบบสอบถามของผู้ปกครองใน ส่วนที่ 2 และส่วนที่ 3 มีค่าเท่ากับ 0.79 และ 0.87 ตามลำดับ และแบบสอบถามของนักเรียนในส่วนที่ 2 และส่วนที่ 3 มีค่าเท่ากับ 0.86 และ 0.85 ตามลำดับ

จริยธรรมการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ได้ดำเนินการพิทักษ์สิทธิ์ของผู้เข้าร่วมโครงการวิจัยโดยโครงการวิจัยได้ผ่านการรับรองจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ โรงพยาบาลกุมภวาปี อำเภอกุมภวาปี จังหวัดอุดรธานี รหัสโครงการ KPEC 12/2566 เมื่อวันที่ 17 มีนาคม 2566 และได้รับอนุญาตให้ดำเนินการวิจัยจาก สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดอุดรธานี เมื่อวันที่ 17 มีนาคม 2566 สิ้นสุดระยะที่ได้รับการอนุมัติ วันที่ 17 มีนาคม 2567

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลมาวิเคราะห์ตามระเบียบวิธีทางสถิติ โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป ดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไป ของกลุ่มตัวอย่างทั้งผู้ปกครองและนักเรียน โดยการแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติไคสแคว์
2. เปรียบเทียบทัศนคติและทักษะการสื่อสาร เรื่องเพศของผู้ปกครอง ก่อนและหลังการเข้าร่วมโปรแกรมฯ ด้วยสถิติทดสอบทีคู่ (Paired t-test) และระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบ ด้วยสถิติทดสอบทีอิสระ (Independent t-test) กำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 โดยผู้วิจัยมีการทดสอบตามข้อตกลงเบื้องต้นก่อนพบว่า มีการแจกแจงของข้อมูลเป็นแบบปกติ

3. เปรียบเทียบการรับรู้ทัศนคติและการรับรู้ทักษะการสื่อสารเรื่องเพศ ของนักเรียนหญิงที่ผู้ปกครองเป็นกลุ่มทดลองและผู้ปกครองที่เป็นกลุ่มเปรียบเทียบก่อนและหลังการเข้าร่วมโปรแกรมฯ ด้วยสถิติทดสอบทีคู่ (Paired t-test) และระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบ ด้วยสถิติทดสอบทีอิสระ (Independent t-test) กำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 โดยผู้วิจัยมีการทดสอบตามข้อตกลงเบื้องต้นก่อนพบว่า มีการแจกแจงของข้อมูลเป็นแบบปกติ

ผลการวิจัย

1. ผลการวิจัยในกลุ่มผู้ปกครองตามวัตถุประสงค์ข้อ 1 มีดังนี้

1.1 ข้อมูลทั่วไป

กลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบจำนวนเท่ากันกลุ่มละ 25 คน พบว่ามีลักษณะของกลุ่มตัวอย่างทั้งสองกลุ่มคล้ายคลึงกัน คือ ผู้ปกครองนักเรียนหญิงมัธยมศึกษาตอนต้นส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงร้อยละ 96 มีอายุระหว่าง 51-60 ปี นับถือศาสนาพุทธ ประกอบอาชีพเกษตรกรรม/รับจ้าง ร้อยละ 36 และร้อยละ 52 ตามลำดับ การศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและประถมศึกษา ร้อยละ 40 และร้อยละ 48 ตามลำดับ รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของครอบครัว $\leq 5,000$ บาท ร้อยละ 80 และ 52 ตามลำดับ จำนวนสมาชิกในมี 4 คน ร้อยละ 40 และ 44 ตามลำดับ ระยะเวลาดูแลบุตรสาว/บุตรหลาน 11-15 ปี ร้อยละ 88 และ 80 ตามลำดับ ส่วนความสัมพันธ์ของผู้ปกครองกับนักเรียนพบว่ามีข้องเกี่ยวข้องกันคือ เป็นแม่/ยาย ร้อยละ 32 และ เป็นย่า ร้อยละ 56 ตามลำดับ เมื่อเปรียบเทียบคุณลักษณะพื้นฐานดังกล่าวของทั้งสองกลุ่มด้วยสถิติ ไคสแคว์พบว่า ไม่แตกต่างกัน

1.2 เปรียบเทียบทัศนคติและทักษะการสื่อสารเรื่องเพศของผู้ปกครอง ก่อนและหลังการเข้าร่วมโปรแกรมฯ ของผู้ปกครองนักเรียนหญิงมัธยมศึกษาตอนต้น กลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบ

จากการเปรียบเทียบความแตกต่างของทัศนคติและทักษะการสื่อสารเรื่องเพศระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบ พบว่า ค่าเฉลี่ยทัศนคติและทักษะการสื่อสารเรื่องเพศของกลุ่มทดลองที่เข้าร่วมโปรแกรมการสื่อสารเรื่องเพศ มากกว่ากลุ่มเปรียบเทียบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ดังตารางที่ 1 และเมื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของทัศนคติและทักษะการสื่อสารเรื่องเพศภายในกลุ่มเดียวกัน ของทั้งสองกลุ่ม พบว่า กลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ยทัศนคติและทักษะการสื่อสารเรื่องเพศ หลังเข้าร่วมโปรแกรม มากกว่าก่อนเข้าร่วมโปรแกรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนกลุ่มเปรียบเทียบมีค่าเฉลี่ยทัศนคติและทักษะการสื่อสารเรื่องเพศ ก่อนและหลังเข้าร่วมโปรแกรมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 1 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยทัศนคติและทักษะการสื่อสารเรื่องเพศของผู้ปกครอง ระหว่างกลุ่มทดลอง (n = 25) และกลุ่มเปรียบเทียบ (n = 25) ก่อนและหลังการเข้าร่วมโปรแกรม

ตัวแปรตาม	กลุ่มทดลอง			กลุ่มเปรียบเทียบ			t	p-value
	M	SD	ระดับ	M	SD	ระดับ		
ทัศนคติการสื่อสารเรื่องเพศของผู้ปกครอง								
ก่อนเข้าร่วมโปรแกรม	3.25	0.40	ปานกลาง	3.36	0.72	ปานกลาง	1.039	.304
หลังเข้าร่วมโปรแกรม	4.11	0.31	มาก	3.39	0.46	ปานกลาง	6.286	.000*
ทักษะการสื่อสารเรื่องเพศของผู้ปกครอง								
ก่อนเข้าร่วมโปรแกรม	2.93	0.49	ปานกลาง	2.94	0.45	ปานกลาง	0.069	.946
หลังเข้าร่วมโปรแกรม	3.84	0.43	มาก	2.97	0.42	ปานกลาง	7.103	.001*

* p-value < .05

ตารางที่ 2 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยทัศนคติและทักษะการสื่อสารเรื่องเพศของผู้ปกครอง ก่อนและหลังการเข้าร่วมโปรแกรม ในกลุ่มทดลอง (n = 25) และกลุ่มเปรียบเทียบ (n = 25)

ตัวแปรตาม	ก่อนเข้าร่วมโปรแกรม			หลังเข้าร่วมโปรแกรม			t	p-value
	M	SD	ระดับ	M	SD	ระดับ		
ทัศนคติเรื่องเพศการสื่อสารของผู้ปกครอง								
กลุ่มทดลอง	3.25	0.40	ปานกลาง	4.11	0.31	มาก	8.340	.001*
กลุ่มเปรียบเทียบ	3.36	0.72	ปานกลาง	3.39	0.46	ปานกลาง	0.047	.963
ทักษะการสื่อสารเรื่องเพศของผู้ปกครอง								
กลุ่มทดลอง	2.93	0.49	ปานกลาง	3.84	0.43	มาก	7.510	.000*
กลุ่มเปรียบเทียบ	2.94	0.45	ปานกลาง	2.97	0.42	ปานกลาง	1.175	.252

* p-value < .05

2. ผลการวิจัยของนักเรียนหญิง ตาม วัตถุประสงค์ข้อที่ 2

2.1 ข้อมูลทั่วไป

ผลวิจัย พบว่าข้อมูลทั่วไปของกลุ่มทดลอง และกลุ่มเปรียบเทียบมีความคล้ายคลึงกัน คือ ส่วนใหญ่มีอายุ 14 ปี ร้อยละ 40 และ ร้อยละ 36 ตามลำดับ นับถือศาสนาพุทธ ร้อยละ 96 และ ร้อยละ 92 ตามลำดับ ส่วนใหญ่มีผลการเรียนอยู่ในช่วง ≥ 3.00 ร้อยละ 88 และ ร้อยละ 76 ตามลำดับ ส่วนมากมีจำนวนพี่น้องพ่อแม่เดียวกัน 2 คน (รวมตัวเอง) ร้อยละ 36 และ ร้อยละ 52 ตามลำดับ มีแฟน ร้อยละ 60 ในขณะที่นักเรียนหญิงมัธยมศึกษาตอนต้นกลุ่มที่ ผู้ปกครองเป็นกลุ่มเปรียบเทียบส่วนใหญ่ไม่มีแฟน ร้อยละ 64 และระดับความสัมพันธ์กับผู้ปกครอง ส่วนใหญ่สามารถปรึกษาเรื่องต่าง ๆ รวมทั้งเรื่องส่วนตัว ร้อยละ 56 และ ร้อยละ 48 ตามลำดับ เมื่อเปรียบเทียบคุณลักษณะทั่วไปของนักเรียนหญิงมัธยมศึกษาตอนต้นกลุ่มที่ผู้ปกครองเป็นกลุ่มทดลอง และกลุ่มเปรียบเทียบด้วยสถิติ ไคสแคว์ พบว่าไม่แตกต่างกัน

2.2 เปรียบเทียบการรับรู้ทัศนคติและ ทักษะการสื่อสารเรื่องเพศของนักเรียนหญิงที่ ผู้ปกครองเป็นกลุ่มทดลองและผู้ปกครองที่เป็น กลุ่มเปรียบเทียบ ก่อนและหลังการเข้าร่วมโปรแกรม

ผลพบว่า ก่อนเข้าร่วมโปรแกรม ค่าเฉลี่ย การรับรู้ทัศนคติและทักษะการสื่อสารเรื่องเพศตาม การรับรู้ของนักเรียนหญิงมัธยมศึกษาตอนต้นที่ ผู้ปกครองเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบไม่ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนค่าเฉลี่ยการ รับรู้ทัศนคติและทักษะการสื่อสารเรื่องเพศหลังเข้า ร่วมโปรแกรมพบว่า ของกลุ่มทดลองมากกว่ากลุ่ม เปรียบเทียบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังตารางที่ 3 นอกจากนี้ เมื่อเปรียบเทียบความ แตกต่างภายในกลุ่ม พบว่า นักเรียนหญิงมัธยมศึกษา ตอนต้นที่ผู้ปกครองเป็นกลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ยการ รับรู้ทัศนคติ การรับรู้ทักษะการสื่อสารเรื่องเพศ หลังเข้าร่วมโปรแกรม มากกว่าก่อนเข้าร่วมโปรแกรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนนักเรียน หญิงมัธยมศึกษาตอนต้นที่ผู้ปกครองเป็นกลุ่ม เปรียบเทียบมีค่าเฉลี่ยการรับรู้ทัศนคติการรับรู้ทักษะ การสื่อสารเรื่องเพศ ก่อนและหลังเข้าร่วมโปรแกรม ไม่แตกต่างกัน ดังตารางที่ 4

ตารางที่ 3 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยการรับรู้ทัศนคติและทักษะการสื่อสารเรื่องเพศของนักเรียนหญิง ระหว่างกลุ่ม ทดลอง (n = 25) และกลุ่มเปรียบเทียบ (n = 25) ก่อนและหลังการเข้าร่วมโปรแกรม

ตัวแปรตาม	กลุ่มทดลอง			กลุ่มเปรียบเทียบ			t	p-value
	M	SD	ระดับ	M	SD	ระดับ		
การรับรู้ทัศนคติการสื่อสารเรื่องเพศของนักเรียนหญิงมัธยมศึกษาตอนต้น								
ก่อนเข้าร่วมโปรแกรม	3.35	0.30	ปานกลาง	3.25	0.30	ปานกลาง	1.112	.272
หลังเข้าร่วมโปรแกรม	3.92	0.26	มาก	3.21	0.28	ปานกลาง	9.094	.001*
การรับรู้ทักษะการสื่อสารเรื่องเพศของนักเรียนหญิงมัธยมศึกษาตอนต้น								
ก่อนเข้าร่วมโปรแกรม	3.16	0.45	ปานกลาง	3.11	0.25	ปานกลาง	0.483	.631
หลังเข้าร่วมโปรแกรม	3.98	0.29	มาก	3.07	0.19	ปานกลาง	12.857	.001*

* p-value < .05

ตารางที่ 4 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยการรับรู้ทัศนคติและทักษะการสื่อสารเรื่องเพศของนักเรียนหญิง ก่อนและหลังการเข้าร่วมโปรแกรม ในกลุ่มทดลอง (n = 25) และกลุ่มเปรียบเทียบ (n = 25)

ตัวแปรตาม	ก่อนเข้าร่วมโปรแกรม			หลังเข้าร่วมโปรแกรม			t	p-value
	M	SD	ระดับ	M	SD	ระดับ		
การรับรู้ทัศนคติการสื่อสารเรื่องเพศของนักเรียนหญิงมัธยมศึกษาตอนต้น								
กลุ่มทดลอง	3.35	0.30	ปานกลาง	3.92	0.26	มาก	10.905	.001*
กลุ่มเปรียบเทียบ	3.25	0.30	ปานกลาง	3.21	0.28	ปานกลาง	1.311	.202
การรับรู้ทักษะการสื่อสารเรื่องเพศของนักเรียนหญิงมัธยมศึกษาตอนต้น								
กลุ่มทดลอง	3.16	0.45	ปานกลาง	3.98	0.29	มาก	8.705	.001*
กลุ่มเปรียบเทียบ	3.11	0.25	ปานกลาง	3.07	0.19	ปานกลาง	1.336	.194

* p-value < .05

อภิปรายผล

1. กลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้ปกครองในกลุ่มทดลอง มีทัศนคติ และทักษะการสื่อสารเรื่องเพศมากกว่าก่อนเข้าร่วมโปรแกรมและมากกว่ากลุ่มเปรียบเทียบ สามารถอภิปรายได้ว่า ค่าเฉลี่ยทัศนคติและทักษะการสื่อสารเรื่องเพศของผู้ปกครองที่เพิ่มขึ้น เป็นผลจากการที่กลุ่มทดลองได้รับการอบรมเชิงปฏิบัติการตามโปรแกรมพัฒนาทักษะการสื่อสารเรื่องเพศต่อทัศนคติและทักษะการสื่อสารเรื่องเพศของผู้ปกครองฯ ซึ่งออกแบบกิจกรรมโดยใช้แนวคิดองค์ประกอบการพัฒนาทักษะการสื่อสารตามปัจจัยพื้นฐานอยู่ 4 ประการตามหลักทฤษฎี “SMCR” ของ Berlo¹² ประกอบด้วยกิจกรรมประเมินความสามารถในทักษะการสื่อสารเรื่องเพศของผู้ปกครองฯ เนื่องจากบทบาทของผู้ปกครองควรพูดคุยกับบุตรหลานประจำสม่ำเสมอ เป็นทั้งเพื่อนและพ่อแม่ให้แก่บุตร ปรับทัศนคติของตนเองก่อนการสื่อสารเรื่องเพศ การจัดกิจกรรมในโปรแกรมเน้นการมีช่องทางการสื่อสารที่หลากหลายโดยผ่านกระบวนการอบรมเชิงปฏิบัติการให้ความรู้และการศึกษาจากวิถีทัศน์เกี่ยวกับทักษะ

การสื่อสารและทัศนคติเรื่องเพศ บรรยายเรื่องปัญหาและพฤติกรรมเสี่ยงของวัยรุ่น ประกอบด้วยเรื่องเข้าใจวัยรุ่น เข้าใจสมองและพฤติกรรมเปลี่ยนแปลงร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ สังคม การสื่อสารกับวัยรุ่น พฤติกรรมเสี่ยงในวัยรุ่น ติดตามประเมินการรับรู้ความสามารถในทักษะการสื่อสารและทัศนคติเรื่องเพศ รวมทั้งจัดเวทีแลกเปลี่ยนประสบการณ์ระหว่างผู้ปกครองด้วยกัน และฝึกทักษะการสื่อสารของผู้ปกครองโดยการแสดงบทบาทสมมุติ การที่ผู้ปกครองในกลุ่มทดลองได้มีโอกาสอภิปรายแลกเปลี่ยนปัญหาระหว่างผู้ปกครองด้วยกัน มีการวิเคราะห์ปัญหาของแต่ละคนและแลกเปลี่ยนร่วมกัน ทำให้ผู้ปกครองกลุ่มทดลองมีความรู้เกิดทัศนคติการสื่อสารเรื่องเพศกับบุตรหลานวัยรุ่นที่ดีขึ้น และการสื่อสารเรื่องเพศของผู้ปกครองกลุ่มทดลองสูงขึ้น เนื่องจากนักเรียนหญิงมัธยมศึกษาตอนต้น เป็นวัยที่มีการพัฒนาด้านสติปัญญาที่สูงขึ้น มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์สิ่งต่าง ๆ ได้มากขึ้น แต่ในช่วงระหว่างวัยรุ่นนี้ยังอาจขาดความยังคิด มีความหุนหันพลันแล่น ขาดการไตร่ตรองให้รอบคอบ วัยนี้จะเริ่ม

มีความสามารถในการรับรู้ตนเองด้านต่าง ๆ เริ่มแสดงออกถึงสิ่งที่ตนเองชอบ สิ่งที่ตนเองถนัด ซึ่งจะแสดงถึงความเป็นตัวตนที่โดดเด่น⁹ สอดคล้องกับการศึกษาที่มีการใช้คู่มือการสื่อสารเรื่องเพศร่วมกับแบบเรียนรู้สำเร็จรูป (VCD) ที่ครอบคลุมประเด็นสุขวิทยา การคบเพื่อนต่างเพศ บทบาททางเพศ โรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ การคุมกำเนิดการตั้งครรภ์ และการทำแท้ง พบว่า แบบเรียนรู้สำเร็จรูป (VCD) ทำให้มารดาที่มีความมั่นใจในการสื่อสารเรื่องเพศ ส่วนคู่มือการสื่อสารเรื่องเพศทำให้เกิดความสนใจในการพูดคุยเรื่องเพศ^{7,13} นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับการศึกษาการพัฒนาทักษะในการสื่อสารเรื่องเพศ โดยแกนนำกลุ่มเพื่อน ซึ่งใช้คอมพิวเตอร์เป็นสื่อในการเรียนรู้โดยใช้พาวเวอร์พอยต์ (power point) ประกอบการถ่ายทอด และวิธีทัศนัยการประสบความสำเร็จด้วยทักษะในการยืนยันความคิดเห็น การปฏิเสธและการต่อรองเพื่อหลีกเลี่ยงพฤติกรรมเสี่ยงในการมีเพศสัมพันธ์ พร้อมทั้งให้กลุ่มทดลองแสดงบทบาทสมมติในเรื่องการประสบความสำเร็จด้วยตนเองด้วยทักษะดังกล่าวเพื่อหลีกเลี่ยงพฤติกรรมเสี่ยงในการมีเพศสัมพันธ์ พบว่า หลังการทดลองและระยะติดตามผล กลุ่มทดลองมีการรับรู้ความสามารถตนเองเพิ่มมากขึ้นเช่นกัน⁸

2. นักเรียนหญิงมัธยมศึกษาตอนต้นที่อยู่ในความดูแลของผู้ปกครองที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ผลการศึกษาพบว่า ทัศนคติ และทักษะการสื่อสารเรื่องเพศตามการรับรู้ของนักเรียนหญิงมัธยมศึกษาตอนต้นที่ผู้ปกครองเป็นกลุ่มทดลองที่เข้าร่วมโปรแกรมฯ มีมากกว่าก่อนเข้าร่วมโปรแกรมและกลุ่มเปรียบเทียบสะท้อนให้เห็นว่าโปรแกรมการทดลองมีผลต่อการรับรู้ทัศนคติในการสื่อสารเรื่องเพศระหว่างผู้ปกครองกับนักเรียนหญิงมัธยมศึกษาตอนต้นค่อนข้างมาก

เป็นผลจากการที่ผู้ปกครองที่เป็นกลุ่มทดลองได้รับการอบรมเชิงปฏิบัติการตามโปรแกรมพัฒนาทักษะการสื่อสารเรื่องเพศตั้งที่กล่าวข้างต้น โดยผู้ปกครองได้รับการพัฒนาทักษะความชำนาญให้มีความสามารถในการสื่อสาร เพิ่มการเข้าถึงเนื้อหา พัฒนาความรู้มีทัศนคติที่ดีต่อบุตรหลานของตนเอง เนื้อหาที่จะใช้ในการสื่อสารเรื่องเพศระหว่างผู้ปกครองกับนักเรียนหญิงมัธยมศึกษาตอนต้น เป็นเนื้อหาที่เข้าใจง่าย รวมถึงช่องทางที่ใช้สื่อสารกันระหว่างผู้ปกครองและนักเรียนหญิงมัธยมศึกษาตอนต้น เช่น การพูดคุยกัน การจำลองสถานการณ์ การฝึกประสบการณ์ รวมทั้งจัดเวทีแลกเปลี่ยนประสบการณ์ระหว่างผู้ปกครองด้วยกัน และฝึกทักษะการสื่อสารของผู้ปกครองโดยการแสดงบทบาทสมมุติที่สนับสนุนให้บุตรแสดงความคิดเห็นได้อย่างเปิดเผย ทำให้ผู้ปกครองมีทักษะการสื่อสาร มีความมั่นใจในการสื่อสารเพิ่มมากขึ้น ส่งผลต่อการรับรู้ทักษะการสื่อสารระหว่างผู้ปกครองและบุตรหลานเพิ่มมากขึ้น นอกจากนี้ยังพบว่าปัจจัยด้านการเลี้ยงดู การเฝ้าสังเกต และด้านความใกล้ชิด ด้านความสัมพันธ์ระหว่างยายากับบุตรหลานมีความสำคัญต่อการสื่อสารเรื่องเพศในครอบครัว⁹⁻¹⁰ รวมทั้งการเพิ่มทักษะความชำนาญในการสื่อสารเรื่องเพศเป็นรูปแบบการสื่อสารภายในครอบครัว และมีส่วนร่วมในการตัดสินใจภายในครอบครัว ไม่ยึดติดกับประเพณี ค่านิยมเดิมแต่ให้ความสำคัญกับคุณค่าทางความคิด และการสนทนากับบุตรหลานอย่างสม่ำเสมอ ซึ่งกระบวนการเหล่านี้ทำให้ผู้ปกครองมีทัศนคติที่ดีในการสื่อสารเรื่องเพศ ส่งผลให้การรับรู้ทัศนคติการสื่อสารเรื่องเพศของนักเรียนหญิงมัธยมศึกษาตอนต้นที่ผู้ปกครองเป็นกลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ยเพิ่มขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยที่กล่าวว่าการกิจกรรมที่ส่งเสริมการสื่อสารเรื่องเพศ

เชิงบวกมีประสิทธิผลในการส่งเสริมการรับรู้ความสามารถในการสื่อสารเรื่องเพศในครอบครัวโดยส่งเสริมให้ผู้ปกครองเปิดตนเองในการสนทนา และรับฟังความคิดเห็นของบุตรหลานในเรื่องเพศมากขึ้น และลดการแสดงอำนาจเพื่อให้บุตรหลานเชื่อฟัง ทำให้ผู้ปกครองลดความวิตกกังวล และมีความพร้อมในการเรียนรู้ กระตุ้นให้บิดา มารดา และผู้ปกครองสนใจเรียนรู้การสื่อสารเรื่องเพศกับบุตรมากขึ้น และทำให้เด็กรับรู้ถึงการเปลี่ยนแปลงทัศนคติที่ดีขึ้นของผู้ปกครองในการสื่อสารเรื่องเพศ¹¹

โดยสรุป โปรแกรมพัฒนาทักษะการสื่อสารเรื่องเพศต่อทัศนคติและการสื่อสารเรื่องเพศของผู้ปกครองนักเรียนหญิงมัธยมศึกษาตอนต้น สามารถนำมาใช้ในการเรียนรู้เรื่องเพศศึกษาของลูกวัยรุ่นในครอบครัวทำให้เกิดความเข้าใจถึงรูปแบบและวิธีการเรียนรู้เรื่องเพศศึกษาของวัยรุ่นในครอบครัวซึ่งเป็นข้อมูลนำไปสู่การพัฒนาการเรียนรู้การสอนและการสื่อสารเรื่องเพศศึกษาของพ่อแม่กับลูกวัยรุ่นในครอบครัวที่เหมาะสมซึ่งจะส่งผลในการลดปัญหาพฤติกรรมทางเพศที่ไม่เหมาะสมของวัยรุ่นในสังคมต่อไป

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1. พยาบาลอนามัยโรงเรียนควรนำโปรแกรมการสื่อสารเรื่องเพศของผู้ปกครองนักเรียนหญิงมัธยมศึกษาตอนต้นไปประยุกต์ใช้เป็นแนวทางในการจัดบริการส่งเสริมสุขภาพวัยรุ่นโดยให้ผู้ปกครองที่บ้านดูแลหลักในการสร้างความไว้วางใจในการเฝ้าระวังพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศในวัยรุ่น เพื่อให้เด็กวัยรุ่นมีพฤติกรรมทางเพศที่เหมาะสม ลดอัตราการตั้งครรภ์วัยรุ่น

2. นำโปรแกรมการสื่อสารเรื่องเพศของผู้ปกครองนักเรียนหญิงมัธยมศึกษาตอนต้น ถ่ายทอดให้กับครูในโรงเรียนที่มีนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โดยจัดอบรมเชิงปฏิบัติการแก่ครู เพื่อนำไปใช้ในการเพิ่มทักษะการสื่อสารเรื่องเพศแก่ผู้ปกครองนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนที่มีบริบทคล้ายคลึงกัน

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาการพัฒนาทักษะการสื่อสารเรื่องเพศต่อทัศนคติและการสื่อสารเรื่องเพศของผู้ปกครองนักเรียนหญิงมัธยมศึกษาตอนต้นโดยใช้โปรแกรมพัฒนาพฤติกรรมตามทฤษฎีอื่น เพื่อเปรียบเทียบประสิทธิภาพของโปรแกรม

2. ควรศึกษาการพัฒนาทักษะการสื่อสารเรื่องเพศต่อทัศนคติและการสื่อสารเรื่องเพศของผู้ปกครองนักเรียนหญิงมัธยมศึกษาตอนต้นโดยใช้รูปแบบอื่น เช่น การวิจัยเชิงปฏิบัติการ การวิจัยและพัฒนา เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

1. Ayuyuen A, Bonkhunthod P, Saengngam T, et al. The effectiveness of health education program on preventing sexual risk taking behavior attitudes of secondary school year I students. MJSBH. 2022; 37(3): 669-77. Thai.
2. Ministry of Social Development and Human Security. Child and youth development report 2020. Faculty of Social Sciences, Kasetsart University; 2020. Thai.
3. Epidemiology Division Department of Disease Control. Annual report of the division of AIDS and sexually transmitted diseases 2021. Division of AIDS and sexually transmitted diseases, Department of Disease Control, Ministry of Public Health; 2022. Thai.

4. Bureau of Reproductive Health, Department of Health. Providing reproductive health services. Bureau of Reproductive Health, Department of Health Ministry of Public Health; 2019. Thai.
5. Singhasai L, Chokprajakchad M, Phuphaibu R, et al. Effects of computer game media-based sexuality education program on attitude, norms, perceived behavioral control on sexual risk behavior and sexual abstinence intention in early adolescents. *Rama Nurs J*. 2021; 27(2): 282-98. Thai.
6. Muthitacharoen P, Sangsingkeo N. Evaluation of knowledge, understanding, attitudes, and skills in communicating about sex in Thai society: A synthesis from the opinions of children, teenagers, and parents. *JC*. 2017; 10(1): 127-49. Thai.
7. Powwattana A, Thammaraksa P. The Effect of learning medias to promote sexual communication among mothers with early adolescent daughters. *PHJBUU*. 2018; 34(1): 58-70. Thai.
8. Yannasan B, Powwattana A, Nanthamongkolchai S, et al. Sexual communication skill development program by peer leader to prevent sexual risk behavior among early female adolescents. *NJPH*. 2015; 29(1): 114-31. Thai.
9. Thipsungwan K, Srisuriyawet R, Homsin P. Effects of mother-participating program on sexual communication between mother and early female adolescents. *PHJBUU*. 2013; 8(2): 69-80. Thai.
10. Mahawannasri R. Factor influence family communication on sexual issues among secondary school students in Chiang Dao District. Chiang Mai: Chiang Mai University; 2015. 98 p.
11. Hounsri K, Saksornngmuang P, Purinthrapibul S, et al. Effect of a positive sex education communication programme on parental efficacy of communication in family to adolescent offspring. *J Hlth Sci Res*. 2021; 15(1): 47-58. Thai.
12. Berlo DK. The process of communication: an introduction to theory and practice, Holt, Reinhart and Winston, New York; 1960.
13. Chanphong J. Parent-child sexual communication. *Nurs Sci J Thai*. 2019; 37(1): 4-16. Thai.